

EDUARD VON
KEYSERLING

VED SYDSKRÆNTEN

Fortællinger Sidste Århundrede

Eduard von Keyserling: Ved sydskrænten

Den unge Karl Erdmann von West-Wallbaum er netop blevet udnævnt til løjtnant, og fuld af stolthed er han på vej hjem til sine forældres landsted for at holde to måneders sommerferie fra regimentet. Han glæder sig ubeskriveligt til at slappe af og blive forkælet, inden han skal tilbage. Og så håber han på et kærlighedseventyr; et af den slags, der for alvor kan få ham til at mærke blodet bruse i årerne, og at han er steget i graderne.

Ved forældrenes landsted venter den vante flok på ham: de mange søskende, hans travle far og den på én gang pernitne og hengivne mor, husets godmodige og familiære ansatte samt en veninde af huset, den smukke, fraskilte og fatale Daniella von Bardow. Hun er så dragende, at ikke kun Karl Erdmann, men også huslæreren Aristides Dorn, storebroderen Botho og greve, legationsråd Ottomar van der Lynck (der ellers er forlovet med Karl Erdmanns søster Oda) er forelskede i hende.

Sommeren forløber forudsigeligt og roligt, men under den døsig stilstand af spadsereture på alléer, jagtselskaber, tennisbaner og punktlige måltider lurer længslen efter den slags heftige følelser, der så let fører til menneskelig ulykke. Og i de sene nattetimer rumsterer længslerne, og nätterne fyldes med gråd, ligegyldighed, afvisninger, jalousi og forstilte følelser. Og så er der også det med duellen, som venter forude ...

”Ved sydskrænten” er en stemningsfuld fortælling om en adelig miniatureverden, hvor det sørgelige og det sødmefulde går hånd i hånd, og den dekadente adelige idyl synes uforanderlig, men hvor tragedien og forandringen venter forude. En verden set gennem øjnene på en ung mand, der er forelsket, som kun unge mænd kan være det, og en fortælling, som tegner et både indfølt og kærligt portræt af samfundets overklasse og de kvaler, der følger med, når man skvulper rundt i en boble af lediggang og luksus, hvor intet helt betyder noget, og man opsøger stormende følelser for at give sit liv en slags mening. Bogens to andre fortællinger er lettere, men foregår i samme miljø og deler temaer med bogens hovedfortælling.

Eduard von Keyserling (1855-1918), tysk forfatter og dramatiker. Efter spredte, afbrudte studier forvaltede Keyserling slægtens godser i Kurland, i dag en del af Letland. Han kom siden til München, hvor han blev en af byens fremmeste bohemer. Han led allerede på det tidspunkt af syfilis, der med tiden kostede ham synet, og pådrog sig desuden en invaliderende rygmarvslidelse. De sidste år tilbragte han med at diktere romaner om adeligt forfald til sine to søstre, der boede sammen med ham i den lejlighed, som han knap nok forlod. Han anses for en af tysk litteraturs førende impressionister og er blevet kaldt den oftest glemte store europæiske forfatter – og den oftest genopdagede.

Udgivet 3. november 2023
ISBN: 978-87-94025-92-8
137 sider, hæftet
Vejl. pris: 180 kr. (A-rabat)
Oversat af Judyta Preis
& Jørgen Herman Monrad
Efterord af Jørgen Herman Monrad
86 sider
Format: 113 x 160 mm,
softcover med flapper

1. Hvordan beskrives Karl Erdmann på de første sider? Hvilken sindstilstand er han i? Hvilke forventninger har han til sommeren?

2. Karl Erdmann tænker på første side om sin familie, at de behandler ham ”så varsomt derhjemme, hvor [han] altid følte sig som noget meget kostbart, der skulle behandles blidt.”

Og på s. 22 taler Karl Erdmann og hans far, hr. von West-Wallbaum, om andejagt, og læseren får indblik i Karls forvirring over den hensyntagen, resten af huset behandler ham med. Hvad handler denne hensyntagen om? Er noget – hvilket? – blevet anderledes?

3. Historien bliver fortalt gennem en tredjepersonsfortæller, der fortæller fra Karl Erdmanns synspunkt. Som den unge og følsomme mand han er, er han opmærksom på forelskelserne i huset og beskriver dem løbende.

Hvilken karakter har disse forelskelser? Hvordan håndterer de forskellige personer den ulykkelige kærlighed? Er Karl Erdmann et troværdigt sandhedsvidne til disse forelskelser?

4. ”Liljer kan jo heller ikke gøre for, at de dufter sødt og en smule lummert, vel?” Sådan siger fru von West-Wallbaum om Daniella von Bardow på s. 18. Fru von West-Wallbaum fortæller om den glæde, hendes venindeskab med Daniella giver hende. Senere er hun lettet over, at Daniella er rejst (s. 104-105).

Hvordan opfatter I deres venindeskab? Hvilke forskelle er der på de to kvinder og deres opfattelse af livet?

Liljer pryder også husets forside, og de bliver nævnt flere gange senere i teksten (s. 17, 19, 47, 69, 101, 102, 104), ofte sammen med Daniella von Bardow. Hvad kunne liljerne betyde?

5. På s. 22 fortæller grev Ottomar van der Lynck en af sine anekdoter for at beskrive Daniella von Bardow.

Hvad er Daniella for en person? Hvilket liv har hun haft indtil nu? Tror I, hun altid har gjort, som hun gør? Hvad er det for en sorg, hun taler om at have? Hvad mon sommeren er en pause fra for hende? Prøv at sammenligne hende med baronesse Quanda i ”Pinserus under krigen” og grevinden med det polske navn i ”Ilddåben” – hvordan minder de om hinanden, og på hvilke måder er de forskellige fra hinanden?

6. Aristides Dorn har flere samtaler med Karl Erdmann gennem historien. Hvordan kan man karakterisere ham på baggrund af disse samtaler? Og er der noget, der peger frem mod, hvad der senere sker med ham?

7. Hvordan vil I karakterisere stemningen i og omkring huset i sommerdagene? Hvordan forandrer den sig om natten? Og ved andejagten? Virker personerne lykkelige i hverdagen, eller er der brud i idyllen, og i så fald hvilke?

8. Karl Erdmann parodierer (s. 58-59) bøndernes ro til moro for Daniella og Leo. Her kommer tidens classeskel måske til syne. Andre steder optræder der også ikkeadelige personer. Hvordan tror I, de forskellige klasser i bogen ser på hinanden? Og hvordan beskrives de ikkeadelige, som bogens hovedpersoner omgås?

På s. 53 ytrer huslæreren Aristides Dorn et ensomt perspektiv i mødet med de arbejdende bønder. Hvilken klasse tilhører huslæreren, og hvordan har han det med hhv. bønderne og sine bofæller på landstedet, tror I?

9. ”Hvilke herligheder! Der er agerhøns og æg og sågar gåseleverpostej, og en guddommelig østricher! Hvad skal man tage først? Jeg vil helst ikke gøre noget forkert.” Sådan siger den begejstrede unge doctor Ulich, da grev Ottomar van der Lynck pakker aftensmåltidet frem på vej mod duellen.

Hvordan passer han ind blandt resten af herrerne? Hvordan er han anderledes?

Ifølge ham er der et ganske særligt element, som gør hele miseren med Karl Erdmanns duel spændende. Hvad er dette? Tal om, hvad I synes om dette udsagn.

10. Grev Lynck fortæller en anekdote om en vis hr. Kirbitzky aftenen før Karl Erdmanns duel (s. 83-84).

Tal om, hvordan den historie skal forstås i den pågældende sammenhæng. Hvad skal det bøjede kort betyde? Hvorfor synes Karl Erdmann tilpas trods morgendagens program?

11. Da Karl Erdmann (s. 104) går ind til Daniella, der sidder ved den netop afdøde Aristides Dorn, har han en udveksling med Daniella, som smerter ham: ”Nu forstod han, men at forstå var endnu mere bittert end ikke at forstå.” Hvad er det, han forstår nu?

Daniella reagerer meget stærkt på den unge huslærers død, til overraskelse og endda bekymring og frygt blandt resten af beboerne. Hvad tror I, det handler om?

12. ”Nu har vi igen vores orden, det er kun mine liljer, som er væk. Det føles så trygt, at man kun har sine egne omkring sig, for med de fremmede, ja, man ved aldrig – –. Daniela har jeg elsket højt, jeg troede, jeg kendte hende, og så bliver hun pludselig i løbet af en enkelt nat så fuldkommen fremmed, så uforståelig. Nå, det er overstået, og vi lever igen vores gode, velkendte liv. I morgen, tænker jeg, vil jeg få plukket blommerne, det er nok på tide, jeg vil se efter endnu en gang.”

Hvad siger denne replik fra fru von West-Wallbaum om hendes syn på det gode liv? Lyder landstedet som et entydigt rart sted at være? Hvordan tror, at I resten af sommeren kommer til at forløbe der?

13. Efter Aristides Dorns død rejser Daniella von Bardow bort. Hvilket liv tror I, hun tager tilbage til?

Hvorfor beskrives karakterernes liv væk fra huset ikke i kortromanen?

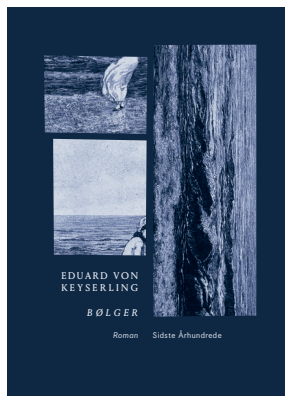
14. I de sidste linjer bliver tilværelsen på landstedet sammenfattet af Oda:

”Forleden hørte jeg, at Heida spurgte efter mig, og Leo svarede: ’Du ved da, at Oda ligger i hængekøjen fra elleve til tolv og er trist.’ Sådan er det, her sætter vi os ikke til modværge. Vi ligger i hængekøjen og lader os vugge og lulle i søvn af vores sorg. Nej, jeg tror ikke, at en mand, der stadig har noget at udrette, skal blive her hos os med sin sorg.”

Hvad betyder det for fortællingen, at Oda får de sidste ord? Hvad mener hun med, at ”vi ligger i hængekøjen og lader os vugge og lulle i søvn af vores egen sorg”? og hvorfor synes hun, at Karl Erdmann skal tage af sted?

15. Hvorfor tror I, at kortromanens titel er ”Ved sydskrænten”?

Andre læsegruppeegnede romaner fra Forlaget Sidste Århundrede

EDUARD VON KEYSERLING: *BØLGER*

Læs mere her:

<https://sidsteaarhundrede.dk/products/eduard-von-keyserling-boelger>

UNICA ZÜRN: *MØRKT FORÅR*

Læs mere her:

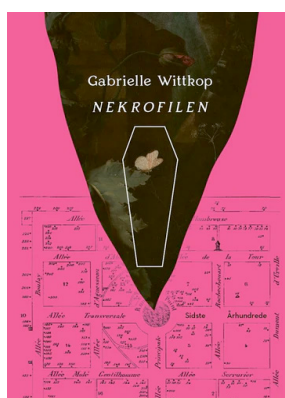
<https://sidsteaarhundrede.dk/products/morkt-forar>

GREGOR VON REZZORI: *EN ANTISEMITS ERINDRINGER*

Læs mere her:

<https://sidsteaarhundrede.dk/products/gregor-von-rezzori-en-antisemits-erindringer>

GABRIELLE WITTKOP: *NEKROFILEN*

Læs mere her:

<https://sidsteaarhundrede.dk/products/gabrielle-wittkop-nekrofilen>

Tryk på forsiderne eller linket, og læs mere